

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. e.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papir-kereskedésében. Bécseben: Haasenstien és Vogelmér (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition, Stuttgart. Nyitlár sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj: egész évre 12 frt., félévre 6 frt., évnegyedre 3 frt. o. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

Pest, decz. 3.

(G.) Sajátságosabb körülmények közt alig ért még véget miniszterválság, mint a melynek a napokban voltunk tanúi. A helyzet perczről perczre változó phasisai még érdekesebbé tették ezen eseményt, melynek az abban működő ellentétes tényezők tusája folytán állami beléletünk egész jövő folyamára döntő befolyása volt.

Egyik korábbi cikkünkben eléggé jeleztük azon helyzet tarthatatlan voltát, melyet közéletünkben a Lónyay-kabinet inagurált; másrésztől azonban ezzel egyidejűleg hangsúlyoztuk azon eshetőség veszélyességét, melyet a jelenlegi miniszterium visszalépése idézne elő.

Bármily paradoxnak tetszhetett talán sokak előtt ezen a válság kellő közepében kockázott vélemény, a megoldás, melyet a miniszterválság nyert, mind a két pontban teljesen igazolta felfogásunkat.

A Lónyay-kabinet megbukott, de a jelenlegi miniszterium a maga összességében megmaradt.

Valóságos tragoedia volt, mely szemek előtt legördült. Hibája — természetesen a drámai műforma tekintetében — csak az volt, hogy a darab hőse már a bonyodalom előtt elvesztette lábait alól a talajt s a lejtő, melyen saját veszedelme felé haladt, oly rohamosan sikamlós volt, hogy a drámai recompensatio részben elmaradt.

Sajátságos, bár pszichologiai okokból megmagyarázható jelenség az, hogy ha a kormánykörök felsőbb régióiban valaki egyszer megingott, annyira elveszti a közönséges ember józan, egyszerű szemmértékét, hogy néhány percz alatt saját vesztét idézi elő az, kit kevéssel ezelőtt talán megingathatlannak hitt mindenki.

Igy történt ez Lónyaival is.

Az ember bámul, hogy oly rutinizott államférfi mint Lónyay, akkor, midőn Bécsből visszatért s miniszterteráinak kijelentette, hogy ő felsége bizalmát teljesen bírja, egyuttal maradásra kérvén őket, — mihelyt közvetlenül ezután tudomására jutott azoknak solidaris elhatározása a visszalépésre nézve, nem értette meg a helyzetet, mely már akkor mindenki előtt teljesen világos volt!?

Nem értette meg, hanem egy végső kísérletre határozta el magát, s e végső kísérlet volt az, mely visszalépését önmagára nézve oly kevéssé örvendetessé tette.

Vagy oly annyira kedves volt előtte a miniszterelnöki bársonyszék, hogy nem rettent vissza ezen utolsó lépés következményeitől sem?

S midőn a miniszterek solidaris lemondása kényszerítette arra, hogy e lemondáshoz saját maga is hozzájáruljon, még mindig azt hitte, hogy ő fog megbízni az új miniszterium megalakításával.

Csakhogy éppen mert azok nélkül számított, kiknek szintén van ily dolgokhoz némi szavuk, a kísérlet meghiusult.

Ő felsége a Deákpart intencióiról a leghevesebb oldalról értesülván, meggyőződött önmaga is a felől, hogy Lónyay a jelenlegi viszonyok s ily előzmények után kabinetet,

mely ne hordaná méhében újabb, s az eddig csak személyes tekintetek által okozott, később azonban okvetlenül politikai jelentőségű elfajuló válság indokát nem alkothat s azért, az alig lelépett miniszterek sorából nevezte ki a kormányelnököt, a ki volt miniszterársait eddigi tárczáik ismétli vezetésére szólította fel.

Csupán a volt miniszterelnök vált ki az előbbi miniszterium köréből.

Es éppen e körülmény jellemzi a lefolyt miniszterválság természetét.

A Deákpart megszüntette azon tarthatatlan állapotot, melyet a miniszterium kebelében létező ellentétes érdekek kiegyenlíthetetlen harca előidézett.

Ezen ellentét Lónyay kormányelnökké történt kinevezetésével egyidejűleg szülemlett meg: Lónyaynak nem volt alkalm a miniszteriumot restaurálni, s a miniszterium többi tagjai, mint egy ízben részletesen említettük, solidaritásban léptek bizonyos eshetőségekkel szemben, melyeket nagyon sokan előre megjövendöltek.

A harc folyt, kezdetben titkon, a coulisák mögött; s e harc megbénította a kormány minden működését. Csakhogy Lónyay szívóságán, kitartásán hosszú küzdelem után megtörni látszott a legelszántabbak s legszívósabbak törekvése is, s egy szép reggel a magyarországi közvélemény azon hírrel ébredt fel, hogy Kerkapoly Károly kiválása a kabinetből ténynyé vált, s annak megtörténte csak idő kérdése már. Ez időben s azzal egyidejűleg hirdették a lapok, hogy megy Tisza Lajos is.

Mondanom sem kell, az események historicumá önkényt elárulja, hogy a két szívós, elhatározott férfiú indította meg a miniszterium kebelében a harcot, melyben volt egy időpont, midőn letéve minden reményről, önmaguk távozni akartak.

Véletlenül jött közbe a nov. 18-ki esemény, s azon jelenségek, melyek a Deákpart körében Tisza beszéde után beállottak, s melyek folytán még azon a miniszterelnök által csekélynek talált indirect rosulás is elejtetett, lerántották a leplet az eddig titokban folyt egyenetlenségekről s előkészítették a kedvező talajt, melyen a győzelem kivivható volt.

A Bécsből visszatért miniszterelnök, ki miniszterársaival szemben a korona bizalmát helyezte előtérbe, azoktól egy solidaris lemondási nyilatkozatot kapott, melynek indoklása egy részben a miniszterelnök személyével egybefüggő helyzetre lévén alapítva, reá nézve erkölcsi kötelességgé vált a lemondási nyilatkozatot szintén aláírni. És ezzel meg volt nyerve a csata.

Nagy része van a dolgok illetén fordulatában gr. Andrassy Gyulának, ki ő felsége előtt tüzetesen kifejté a helyzetet, megemlékezvén azon visszáis állapotról, melyet jelenlegi helyzetünkben egy teljesen ujan alakított miniszterium hozna létre, s kifejtvén azon politikai consequentiákat, melyek a létező differentiák gyors el nem intézéséből származhatnak.

Ez az oka, hogy egyelőre még Tisza Lajos sem fog kiválni a kabinetből; bármennyire vágyik a tárczától megszabadulni. De a rögtön kiválást reá nézve tiltja azon tekintet is,

hogy ez demonstratio gyanánt tűnnék fel. Lónyay mellett, a mire Tiszának alkalmasint legkisebb kedve sincs.

Mondanunk sem kell, hogy ekként a lehető legegyszerűbben vége vettétvén azon differentiáknak, melyek a miniszterium tevékenységét ép úgy megbénították, mint a mily fesszéssé tették a viszonyt a párt és a kormány közt, mindkettő erősödött, nyert biztonság és összetartás tekintetében egyaránt.

Es a válság illetén befejezésével a Deákpart azt is megmutatta, hogy tud és akar is intézkedni a legkényesebb személyi dolgokban is, ha azt saját érdeke, mely az országgal ugyanazonos, megkívánja.

Lapszemle.

A „P. Lloyd“ előrebecsátván, hogy a válság a miniszterium kebelében uralkodott egyenetlenség idézte elő, így folytatja: „Ez a válság tulajdonképeni genesise, és így egészen hamis azon föltevés, mintha azt az ismert Csernatony-féle ügy vagy általában az ellenzék magatartása idézte volna elő; előbb utóbb mégis elkerülhetetlen lett volna a nov. 18-ki jelenet legfeljebb lerántotta a fátyolt, mely egy különben is tarthatatlan helyzetet eltakarta. Erősen megvagyunk győződve, hogy Lónyay grófnál állt e különös alkalmat teljesen hatálytalanná tenni az által, ha egy, a pártion belül adandó bizalmi nyilatkozattal megelégszik. Ilyen nyilatkozatot minden nehézség nélkül és elég eclatans módon lehetett volna jelenetezni és ezzel a válság veszélye nem lett volna ugyan véglegesen megszüntetve, de legalább ez alkalomból nem ütött volna ki. Az így csak azáltal lépett új, elhatározó phasisba, hogy Lónyay gróf az általa szükségesnek tartott elégtétel megnyerése folytán az egész dolgot még egyszer a ház elé akarta vinni. Ehez azonban mindenkifölött a kabinet összes tagjainak benső, őszinte összetartására és a párt legteljesültebb támogatására lett volna szükség. Csak most kerültek felszínre az eddig mesterségesen palástolt különbözések; daczára, hogy a miniszterium formaszerelel kijelentette solidaritását, mégis is minden ember és maga a párt legjobban tudta, hogy e nyilatkozatnak mily fontosságot lehet tulajdonítani. A pártértekezletben nyerendő bizalmi nyilatkozatra, mely minden nyílt ellenszegülés nélkül történt volna meg, a külsőleg fenálló egyetértés annyira mennyire elegendő lett volna; de annak a házbán való előidézésére, mely csak egy hosszú, elkéseredett, egész erővel és odaadással folytatandó harc eredménye lehetett volna, e külső összetartás csekélynek bizonyult. Midőn tehát az ellenzéknek tagadhatatlanul esélyes taktikája lehetőséget nyújtott a harc elkerülésére, melyre mint említők, különben sem érzett senki nagy kedvet, a többség sorai ingadozni kezdtek, minek folytán Lónyay grófnak csakugyan teljes oka volt a fölött panaszkodni, hogy a döntő pillanatban nem tapasztalta e sorokban az óhajtott odaadást és áldozatkészséget, — de ezen egyáltalán nem csodálkozható. Egy oly éleslátású embernek, minő Lónyay, már régóta látni kellett a lavina közeledését és minden pillanatban késznek kellett lennie annak romboló lezuhanására. — A többi ismerjük; ezennel nyílt kártyákkal folyt a játék; a legfontosabb szakok miniszterei kijelentették, hogy tovább meg nem tartják hivatalaikat, és kevés óra alatt a válság teljes erővel nyilvánult. Még néhány végső kísérlet történt ugyan a csata feltartóztatására; de mi éppen Lónyay gróf érdekében örülünk neki, hogy e kísérletek nem sikerültek; a katasztrófát ugy sem háritották volna el tökéletesen, hanem legfeljebb néhány hétre elhalasztották volna, e rövid idő alatt pedig Lónyay gróf tökéletesen lejárt és örökre lehetetlenné tette volna magát, holott ma csak amaz egészségtelen, bár általa még jobban

elrontott, mintsem javított viszonyok által győzöttet le, melyek alatt a kabinet vezetését átválalta és ez óráig folytatta.

A lefolyt kormánycrisist a „P. N.“ miniszter stricke-nek nevezi, mely a kormányfőnök bukásával végződött. Gróf Lónyay bukását annak tulajdonítja, hogy a miniszterelnök nem ismerte kellőleg a helyzetet, s arra nézve el volt ámitva, mi annál sajnosabb, mert a Deákpart vezérferfiainak megegyezésével lett miniszterelnök s a párt őt mindig támogatta. Kétséget sem szenved, ugymond, hogy az alkotmányos élet tágas terén, ama nagy tehetségek és szívós erély mellett, minőkkel gr. Lónyay rendelkezik, ő távolról sem tarthatik ma sem ama bukott nagyságok sorába, kik megfőrtve vonulnak félre; de bizonyos az is, hogy mindenki érdekében feküdnék, hogy ha ama kinos látvány, — melyet e bukás nyújt, — ne következett volna be. — Szlávay miniszteriuma Deák Ferencz ajánlataira és gróf Andrassy partolása mellett jön létre; Szlávay kormányelnöksége már gr. Andrassy távozásakor volt szóban, míg most a Deákpart egy része azon nézetben volt, hogy a miniszterelnöki helyet azon férfiak egyike foglalja el, kik már a 67-ki kiegyezés előtt Deák Ferencz zászlója alatt működtek, kik a Deákpart liberalis részének harcosait tekinthetők, s ilyenül Trefortot jelölik meg, valószínű ennélfogva, jegyzi meg a mondott lap, hogy a válság ily megoldása a Deákpart egy részénél bizonyos keserű érzelmeket kelt fel, de nem hiszi, hogy ezek nagyobb válságokban fognak nyilvánulni.

A „Reform“ ismételve pártkrisisnek mondja a jelen válságot, melynek a személyes vetélkedés képezi alapját s a közügy csak második sorban bír érdekekkel. Holnap, ugy mond, lesz miniszterium, s ha a ház az új arczokhoz kissé hozzá szokott, a régi harc újra meg fog indulni. Es ennek a mostani többség mellett vége nem lesz; mert nem a többség és a miniszterium között, hanem a többség részei között van a differencia. A kaosztól csak egy szer menti meg az országot: egy új választás, a hol nem a „Deák-párt“ és „közjogi ellenzék“ választ, hanem a miniszterium partja és ezen mi miniszterium ellenzéké.

A „U. Lloyd“ a jövő helyzetre vonatkozólag a következő megjegyzéseket teszi: „A mi a bekövetkező kabinetváltozás által teremtett helyzetet illeti, alig lehet föltenni, hogy a pártéletben tartongó szakadások rögtön elfognak enyészni. Mindenesetre várható, hogy az új kormány kezdő stadiumait bizonyos nyugalom, a kimerültség nyugalma fogja jellegezni. Eltekintve amaz erőfogyasztástól, melyet az utolsó év küzdelmei igényeltek, a pártok ezen küzdelmek áldozatával szemben is engeresztőlódásra hajlanak, és az ellenzék táborában is kell, hogy eltompuljon az elkéseredés; fullánkja egy oly parlamentáris eseménynyel szemben, melyet a kisebbségnek éppen nem lehet vereségül fölronni.“

Legújabb táviratok.

Bécs, decz. 3. A mai reggeli lapok kivétel nélkül Szlávay miniszterelnökségével foglalkoznak. Az alkotmányhü lapok kiemelik ez alkalommal a fejedelem alkotmányos érületét, melyet a parlament többségével összhangzó eljárása által tanusított, valamint Szlávay határozottan nyílt jellemét, kinek többféle még leküzdendő nehézségekre daczára a Deákpart megbízható többségének segítségével sikerülni fog a két állam alkotmányhü partjai között a szövetséget dualistikus alapon szorosabbra fűzni, és a reaktionarius partok reményeit ilt is, ott is meghiusítani. A „Wanderer“ szintén ilyedősebb eredményeket vár a Szlávay-miniszteriumtól, mintán annak megalakítása a baloldal egyetértésével történt.

Prága, decz. 3. Prágában és vidékén a közelebbi napokban 7 choleraeset merült fel, melyek majd mind halállal végződtek.

London, dec. 3. London összes légszergyárának strikeolnak a munkások. A légszergyárak felszólíták a közönséget, hogy takarékosan bánják el a légszesszel.

Bern, dec. 3. A nemzeti tanács elnökévé az első szavazásban Sand 114 szó közül 91-el, és alelnökévé 116 szó közül 75-el Desor választott.

Washington, dec. 3. A képviselőház bizottmányt választott, melynek feladata: a congressusi tagok megvesztegetése miatt emelt vádat megvizsgálni.

Washington, dec. 2. A congressus ma nyitott meg elnöki üzenettel. Az üzenet sehol sem látja a békét fenyegetve; kiemeli a barátságosan elintézt viszályos kérdéseket; a német császárnak és a választott bíróságnak köszönetet mond a fáradalmas munkáért; hangsúlyozza a kiválóan barátságos viszonyokat Francia-, Orosz-, Németországgal, valamint a többi hatalmakhoz való jó viszonyokat.

Az üzenet azt mondja továbbá, hogy a bécsi világkiállítás a polgárosodást előmozdítani és a nemzetek közti jó egyetértést emelni fogja. — Az üzenet dicséri Juarez és Mexico új elnökének bölcs kormányzását, reméli, hogy a határszéli zavargások meg fognak szűnni. Az üzenet a cubai felkelést reménytelennek mondja, melynek főoka a rabszolgáknak fentartása Spanyolország által.

Kolozsmegye alispánjának jelentése.

Tiszelt bizottmányi gyűlés!

Az 1870-ik év XLII. törv. czikk 58-ik §. értelmében megyénknek folyó évi állapotáról jelentésemet következőkben van szerencsém megtenni:

1-ör. Megyénk a közelebb történt szervezés alkalmával 10 járásra osztván fel, — az újonnan megválasztott jár. szolgabírák állomásaikat elfoglalván hivatásukat megkezdették. Közig. ügydarabok járásonként következő számmal adattak be:

Gyalui járás beadott	1,509	ellátatlan	15.
Nádasi „ „	1,938	„	18.
Almási „ „	1,995	„	46.
B.-Hunyadi „ „	1,354	„	18.
Bikali „ „	1,027	„	16.
Kolozsi „ „	1,601	„	7.
Mocsi „ „	1,760	„	5.
Örményesi „ „	1,805	„	52.
N.-Nyulási „ „	1,337	„	12.
Tekei „ „	1,415	„	11.

Jelen évben tüzeset volt összesen az egész megyében 58, az által okozott összes kár 20 ezer 919 ft.

Az egész megyében a múlt évekről hátralékban lévő adó:	480,791 ft.	80 kr.
ebből befizettetett:	250,648 „	38 „
Marad még hátralék:	230,143 „	42 „

Itten nem hagyhatom említés nélkül, hogy az adóhátralék minden évben tetemes összeggel szaporodván; végtére is az illetőknek ezen összeg kifizetése tetemes áldozatot fog maga után vonni; szinte lehetetlennek tartom, hogy ezen nagymérvű hátraléknak a fennálló törvény értelmében a késedelmezési kamat pontosan felszámíthatassék.

A megye területén a beérkezett szolgabírói jelentések szerint az őszi termések általánosan véve

igen csekély, — mondhatni majd semmi; — tavaszi vetések nagyobb részt kielégítő.

Az egészségügyet illetőleg észlelt tapasztalatok alapján megyénk területén előfordult kor tünetekről van szerencsém a következőkben jelentésemet megtenni.

Az észlelt légmérséklet változatai időnként a közegészségre károsan hatva, a betegülési esetek gyakoribbak voltak a rendesnél, hevenyebb jelleggel léptek fel, mindazonáltal járványos nagyobb körök megyénk területén nem fordultak elő; a kór jellegét illetőleg legtöbbször hurutos, lobos volt, így a leggyakoribb betegségek, melyek előfordultak, gyomor- és bélhurutok voltak, míg később a váltólázak csak ritkábban fordultak elő; e kórhoz párosult még a gyakori vérhas, számarhurut, és s gyermek korban a veres himlő, mely azonban megyénk területén nem általánosan terjedt el.

Augusztus havában a váltakozó idő miatt, a váltólázak hagymász tüneteket mutattak, és igen számos esetben hagymázban mentek át, de a halálozási esetek csak ritkábban fordultak elő; e kórhoz párosult még a gyakori vérhas, számarhurut, és s gyermek korban a veres himlő, mely azonban megyénk területén nem általánosan terjedt el.

Szeptember és október hónapokban a kórtünetek még tartósak és kifejelettebb jelleggel léptek fel, míg az utóbbi hóban a tartós hasmenések, bélgöresők, hülesi kórok, csaknem általánosan lépvén fel, minden helységben sok beteg lett; — közönséges jelek leginkább bélhurutok voltak.

Az egyes járásokban kerületenként észlelt és előfordult köresek a következők voltak: és pedig a felső kerületben csorvász lázak; mindennapos, harmad- és negyednapos, — míg több egyénnél hagymászas jelleggel vettek fel, gyógykezelés alatt volt összesen 219 egyén, — hurutok, tüdő- és mellhártya lobbai, nem különben takáros szemlobok összesen 44 egyénnél, — bőr kütegi esetek 32, — lázsenyves 21, — vérhas 16, — bujakor az első felében 14, — jelenben 19, — rüh fordult elő 24 egyénnél.

A gyalui járásban a lefolyt 5 hónapok alatt a kórtünetek hasonlóak voltak, — gyomor- és bélhurutok, váltólázak összesen 258 egyénnél, ezekből meghalt 14.

A nádasi és kolozsi járásokban gyógykezeltetett összesen 70 egyén, itt is a legtöbbször a váltólázak, hurutok és lobok voltak az uralgó körjelek.

Az alsó kerületben és pedig a mocsi járásban előfordult összesen 446, — váltólázak 107, — hasmenés és vérhas 18, — hagymáz 13, — gyulladások 53, — emlő, ivar és hagsérvek 5, — ideg bántalmak 20, — hülesi kórok 10, — heveny és idült kütegek 24, — vérvégületi kórok 46, — dugulások 10, — külkórok 34, — veszett és mérges állati marások s másnemű külkórok 21, — bujakorok 20; — ezekből meggyógyult 371, meghalt 15, gyógykezelés alatt maradt 63 egyén.

A felső kerület többi községeiben gyógykezeltettek: hagymázzal 3, — váltólázakkal 65, — gyulladások 46, — bőr kütegek 10, — rüh 14, — vérvégületi kórok 10, — buja kórok 24. Ezekből meghalt 8 egyén, gyógykezelés alatt van 24.

Más járvány megyénk területén nem uralgott.

A himlő-oltási munkálatok a bánfi-bunyadi járást kivéve, elkészültek; beoltattak eddig: a mocsi járási orvos által 711. — A gyalui által 495. A m.-Örményesi és n.-nyulási és tekei járásokban 1,537. — A nádasi járásban beoltott 1,313. — A beérkezett kimutatásokból kitűnik, hogy az oltások kedvező eredményűek voltak.

Thule!*) Ugyancsak ő volt, ki az üstökös csillagok koronkénti megjelenéséből azon gondolatra jött, hogy: „lesz egykoron valaki, ki e csillagok nagyságát, ösvényeit, mivoltukat kimutatja.“

Cicero nem akarta elhinni, hogy azokkal az on- és rézbetűkkel az emberi ész mily nagyszerű előrehaladást fog még kivívni, alig mult el a 14-ik század, midőn a nyomdák Gutenberg és Faust által már feltaláltattak.

Igy fejlődött, izmosodott a tudomány.

A legegyszerűbb dolgok egykor csodásoknak tünnek fel s hány embernek kellett valamely nemes eszme, vagy igazság kimondásaért Gallilaei és Sokrates szomorú sorsában osztozni!

Van rá példa! Egy hollandi követ, a sieni királynak azt mondá, hogy tél idején náluk a folyók annyira befagynak, miszerint az embert elbírják; — mire a király felháborodva felkiáltott: „En neked sok csoda dolgokat hittem már; de most bizonyos vagyok abban, hogy hazudsz!**)“

**) Locke: „Vom menschlichen Verstande.“ 508 lap.

A vélemények szakadatlan surlódása által újabb és újabb fénypontok támadtak a tudomány és az előrehaladás világtörténelmének lapjain. Az eszmék és fogalmak lassanként tisztultak, de csak lassankint, míg a mai felvilágosodottság fokát elértük — tudjuk — hány ezer évig kellett tanulni, okulni — és várni.

Egy ferde és hamis fogalomból azután — a

*) Thule, másképp Thyle. — Ez volt régente az északi Britania végső részének nevezete, mely hely — tudvalegyen — a rómaiaktól az „ismert világ“ határának mondatott.

Cs. J.

Végre van szerencsém jelenteni, hogy megyénk területén lévő 3 gyógyszerár a főorvos által megvizsgáltván, mindent a kellő rendben talált.

A cholera járvány tárgyban a nmlgu m. kir. belügyminiszter ur által leküldött felsőbb körrendeletek és utasítások azonnal foganatosítottak.

Továbbá a mocsi kórházba június 30-tól ápolás alatt volt 59 egyén, kik közül meggyógyult 51, gyógykezelés alatt van 7.

Rendkívüli és (öngyilkosságban) erőszakos halállal kimultak ezen évben 5.

A házi állatok között mutatkozó, illetőleg előfordult járványos és ragályos betegségek és pedig:

1. Száj, lábfájás a szarvasmarhákán ez évben az egész megye területén kisebb-nagyobb mértékben, azonban minden károsodás nélkül uralgott.

2. Himlő a juhok között több községben előfordult.

3. Takonykór a lovaknál, mely miatt szám szerint 7 szurattott le.

4. Veszett ebek marása folytán három darab szarvasmarha.

A kebli pénztár jelenlegi állását a következőképen van szerencsém bemutatni, ide érve a közg., törvényszéki és árvaszéki letétek készpénzben, magán okmányokban, urbéri kötvényekben és más értékes tárgyakban:

1871 évi maradék	122,018 ft.	80 ⁴ / ₁₀ kr.
1872 évi bevételek	91,815 „	82 ⁵ / ₁₀ „
összesen:	213,834 „	62 ⁹ / ₁₀ „
1872 évi kiad. lev.	133,021 „	48 „
Maradpénzt. ál. nov. 30.	80,813 „	14 ⁹ / ₁₀ „

A Királyföldi egyetem nov. 30-ki ülése.

— Napirenden volt Schochterus jelentése az 1871 zárszámadások megvizsgálásáról; ki-tűnt, hogy az egyetem határozatainak megfelelően járt el a comitiatus. Maga a jelentés ki fog nyomatni, úgy az 1873-ki előirányzat is, hogy ez okmányokat a „budgettárgyalás“ idejéig ki lehessen osztani az egyetem tagjai közt.

Zaminer interpellációjára azt feleli a Cnmes, hogy a brassói iparoskola azért kapott 160 frral kevesebbet, mert nem jutott a tőke megcsoportosításánál több. Az interpelláló meg lett ez által nyugtatva.

Bedeus b. jelentést tesz az okmánylevéltár rendezési munkájának előhaladásáról, — tudomásul vétetik. Schneider dicsérőleg említi fel a levéltárnokot s két egyént óhajt kiküldetni a munkálat megsejmlésére és jelentés tételre. Macellarius helyesli ezt, csak hogy 3-iknak Dr. Pecurár is küldetessék ki. Erre Bedeus, majd Müller időelőltinek találják a levéltári munkálatba betekintést: miért is Schneider indítványát visszavonja a „küldés idejét“ illetőleg s így Macellariu indítványa is hasonló sorsra jut.

Több nyugdíjazási kérvény tárgyalatott, ket-tőt elutasítottak, egynek megadták a 315 forintot osztárk értékekben.

A brassói ipar és keresk. kamara az egyetem kinyomtatandó jegyzőkönyveinek és dolgozatainak egy ingyen példányát kéri megküldetni; elhatározatott, hogy a Kolozsvárinak is megküldik; sőt kapni fognak belőle a berethalmi és sztygothai népisiskolák. — Dobó indítványára a balászfalvi és naszodi gymnasiumok, Theil sürgetésére a med-

gondolatok fejlődésének zürzavara között — ezer hamis eszme és tan is származott.

Nézzük az erkölcsi világot.

Jupiter istennek tartatott, de egyszersmind Saturnus fiának, Juno férjének, Léda hattyujának. stb.

Es ha találkozott valaki, ki a helytelen eszméket tisztázni akarta, vagy ki más okból — lettek legyen azok helyesek vagy helytelenek — kiindulva, más fogalommal birt valamely tárgyról, eszméről: az a legnagyobb üldöztetéseknek volt alávetve.

Igy Stipót elűzték a atheneiek, mert azt állítá, hogy Phidias Minervájais istenség; Aristotellest száműzték, miután abbéli nézetének és meggyőződésének adott kifejezést, hogy a nap nem lehet négy lóval kocsikázó Apolló! — Gallilei az „E pur si muove“ tanért börtönre jutott. Sokratesnek tanaiért a méreg poharat kellett kiürítenie! stb. stb.

Plato csak képzeletben volt igaz, — míg Aristotellest már szabályokat állított fel az igazság felismerésében!

Es így tovább kutatva, tovább lapozgatva az ókor történelmét, könnyen biztos ítéletet mondhatnánk a „régí dal“ — mai jogosultságáról!

Igaz volt a nagy német költőnek, midőn így szólott:

„Wer der Geist der Zeit gewesen,
Wird die Nachwelt deutlich lesen,
Nicht auf Eichen, die noch grünen,
— — — — — auf Ruinen!“

A kor haladt, s vele a tudomány is, mely most már nem bizonyos osztály kizárólagos tulajdona. Magvai és gyökerei a szegények gunyhóiban

gyesi gazdasági intézet is részesül ez operatumokból, de a régebbiekből csak annyit adnak, a megnyití lehet. E r n st felszólalására e kedvezményben a brassói és beszercezi gazdaképezdek is részesíttetnek.

Az aprólékos ügyek ellátása után Bruckner előterjeszti a 15-ös bizottság javaslatát: 1) a helyhatósági reformra való tekintetből egy harmadik pénztári tiszt beállítását egyelőre elhalasztandó; 2) ennek rendszeresítése tárgyában a kerületek véleményét be kell kérni; 3) a delegált universitás megbízandó egy diurnista felvehetésére, s 4) ha valamelyik pénztári tiszt megbetegszik, ezt helyettesíthesse utólagos remuneratio mellett. Schneider ajánlatára a második pontot elejti az egyetem, a többit elfogadja.

Megyei árvaszéki elnöki jelentésből.

A volt megyei törvényszék kiküldöttségétől átvételt 1185 drb.

F. évi nov. 30-ig az előbbiekkal együtt ígtató-, mutató- és számkönyvbe bevezettetett s kiosztatott összesen 3295 ügydarab.

Ebből tanácsülésben ellátott	849 drb.
Tanácsülésen kívül	2125 „
Összes ellátott ügydar.	száma tesz 2974 „

E szerint folyamatban, ellátatlan maradt 321.

Az általános, az árva személyeket illető kimutatásból vesszük a következő adatokat:

A gyámság nemei	Az árva család száma	Árva egyének száma	Korége- délytel nagykorúak lettek	Természe- tes nagy korú értéek	1873-ban nagykorúak lesznek	Vagy on é r t é k	
						forint	kr
Gyámság	573	1230	5	35	43	282,212	56
Segéd gyámság	1202	3055	2	76	77	464,166	39
Gondnokság	38	38	—	—	—	137,667	32
Összesen	1813	4323	7	111	120	884,046	27

Minden árva család készpénze elkülönítve, takarékpénztárilag kezeltetik.

A letéti naplókönyv szerint nov. 30-ig átvételt s a pénztárba letéttetett:

ugy, mint a gazdagok palotáiban üdvözö gyümölcsöket teremnek. A mit őseink tenni képtelenek voltak, arra nekünk már a legezelszerű eszközök állanak rendelkezésre.

A póstát, a hírlapokat elődeink nem ismerték: hisz az a „régí jó világ“ csak saját határan belül boldogult, a mint a határt átlépte képtelen volt a munkára, a gondolkodásra és az érett megfontolás szűlte teltre.

A jót, ott ápolta bölcsőjénél; annak létéről mások mit sem tudtak. Róma volt a világ, ez volt a bölcső, mely a tudomány magjait érlelé. Csak néhány mértföldnyire innen már az ismeretlen világ létezett.

De hisz ezt nem is csodálhatjuk. A nyomdák, közlekedési eszközök stb. hiánya miatt teljes lehetetlenség volt a világ más részében lakókkal a tudományt egyszerre — megismertetni. Az előszó volt a tanító, élő szó adta szájról — szájra a hagyományokat és élő szó hozta egymással érintkezésbe még az írástudókat is.

Ha szülemlett is fenséges, alapos és nagy horderejű eszme, mely — közlés esetén — bizonyára máshol is talált volna követőkre, ápoló kezekre, vagy csupán bölcsőjénél kezdett lassan — lassan fejlődni, vagy éppen a szellemi érintkezés hiánya miatt — egészen kiveszett.

A példa gyújt, bátorít, tanít és oktat!
Ezt igen jól tudták őseink is, de hogy szó szerinti értelmének nem hódoltak: nekik hibául fel nem róható. Szellemi és természeti eszközök hiánya miatt a jóakarát — jóakarát maradt évszázadokon át. És ez volt ama pólya, melyben a világ oly soká dajkára szorult.

Csikváry Jákó.

TÁRCA.

Eszmetöredékek

a világkiállítások jelentőségéről.

II.

„Gegenseitiges Kennenlernen, führt zu Gegenseitigen Anerkennen!“

Szívesen tekintünk a múltba vissza, — midőn az emberi szellem a tudatlanság békői közt volt kénytelen nyögni s még is találkozott oly férfiak koronként, kik lelki szellemökkel a vakító hályogot lerántani képesek valának.

A mai kor bölcsőjénél némán nyugosznak a tudományok apostolai, mondhatnók martirjai!

Ott porlanak: Kepler, Gallilaei, Baco, Newton és Leibnitz, kiket nagy szellemük tett halhatatlanokká.

Saussure († 1740) a levegőbe hatolt; Werner a hegyek gyomrát tárta szemünk elé; Torricelli (1608—1647) a hévmérőt — és Guericke Ottó (1642—1686) a villanygépet találta fel. — Albertus Magnus, Roger Baco és Alliaco is új irányt adtak a kor fejlődésének. Első physikai geografiájával, a másik ama reformeszmékkal, melyeket a természet-tudomány módszerének adott, — és végre az utóbbi a világ ama képével, melyből Columbus, Aristoteles, Strabó, Seneca stb.-nek, a fel nem fedezett világ-részek létezésére vonatkozó állításait megtudta.

Seneca már előre megjósolá, hogy „megjő az idő, midőn az Océán a homály kődebből ki fog bontakozni, s az emberek új világokra fognak akadni.“ Mähelyen ismét: „Nem lesz végső határunk

Kézpénzben . . . 6259 ft 21 kr.
 Urbéri kötvényben . . . 13,700 „ — „
 Összesen . . . 19,959 ft 21 kr.
 A pénztárból kiutaltatott: kézpénzben 1240 ft 12 kr, urbéri kötvényben 5650 ft.
 Megyei pénztár által kezelt összes árva vagyon áll:
 a) Ékszerekben 84 ft 75 1/2 kr.
 b) Érexpénzben 60 ft 42 1/2 kr.
 c) Urbéri kárpótlási kötvényben 6 család részére 12,750 ft.
 d) Nemzeti kölcsön kötvényben egy családé 40 ft.
 e) Magán okmányokban hatvanhat családnak 13,364 ft 84 6/10 kr.
 f) Takarékpénztári könyvekben száztíz család részére 23,486 ft 81 kr.

Külföldi hírek.

Berlinből jelentik, hogy Roon hadügyminis-ter lemondása elfogadott. Utóai gyanánt Ka-mecke és Bose tábornokok említettnek.
 A Lloydnak egy bécsi távirata szerint, a francia és olasz kormány kérdést intéztek An-drássy grófhhoz, vajon nem hajlandó a Lauron kérdésben a választott bíró tisztét elvállalni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, dec. 5-én.

— **Figyelmeztetés. T. polgártársai-
 inkkal sietünk tudatni, hogy lapunk
 november 1-e óta legutányosabb
 árban vesz fel bármily alak-
 ban hirdetéseket; s ha kívánta-
 tik, a fogalmazásról is gondoskodik**
 a „Kolozsvári Közlöny“
 kiadó-hivatala.

— **A Szlavy-miniszterium** még nem alakult meg teljesen, és a kormányelnök az esküt még le nem tette. Mihelyt Szlavy ő felségének a ca-binet megalakulásáról az előterjesztések megteszi úgy a kir. kinevező kéziratok azonnal ki fognak adni, mi — ha véletlen akadály közbe nem jő — már decz. 4-én várható. Zichy József gróftól decz. 3-ra vártak Fiuméből. A honvédelmi miniszter ki-nevezése egyelőre függőben marad, és addig, míg egy honvédelmi miniszter személye iránt megállapodás jő létre, a miniszterelnök fogja a honvédelmi ügyeket ideiglenesen vezetni.

— **A kir. udvar köréből.** A budai ki-rályi palota lakosztályait már fűtik s így azon hír, hogy ő felségeik, s Gizela, Mária Valeria főhercege-nők rövid idő alatt Tyrolba mennének, alaptalan.

— **A magyar jelzalog-hitelbank** zálogleveleit a pénzügyminiszter ovadékképeseknek nyilvánította, minek folytán a záloglevelek bérlok, szállítók, vállalkozók, dohány- és belyegárusok, lottogyűjtők stb. által ovadék gyanánt használtat-hatnak, a mennyiben az nem kézpénzben vagy jel-zalog lekötése mellett nyujtatnék. E záloglevelek tetemes előnyt nyujtanak az egyéb ovadékképes értékpapírok, p. o. állampapírok, vasúti elsőbbségi kötvények, stb. felett úgy az évenkénti kisorsolás, valamint az által is, mert évenkénti kamat-jövedel-mezések magasabb.

— **Az erdélyi részek** jobboldali kép-viselői, mint a P. N. írja, dec. 2. délután tanácsko-zást tartottak, melyben előterjeszté az e célból ki-küldött bizottság a specialis jellegű erdélyi kérdések sorozatát. A megállapított sorozatba foglalt kérdé-sek részletes kidolgozására a tanácskozmány az egyes kérdésekhez képest külön szűkebb körű bi-zottságokat küldött ki. A tanácskozmányban végül véleménycsere merült föl a telepítvények iránti tör-vényjavaslatnak a székelyföldi telepítvényekre vo-nalkozó intézkedései iránt.

— **A kolozsvári** magyar kir. egyetemen Dr. Farkas Lajosnak előadásait a „Római jog“-ból 50-en. Dr. Jeney Victor előadásait pedig a „Jog és államtudományok Encyclopaediájá“-ból 44-en hallgatják.

— **A hajnali (orate)** miséket sűrűen látogatják az ájtatos keresztény hívek.

— **Diszes temetése volt tegnap** egy m. kir. honvéd-tiszt nejének. Az egész tisztikar disz ruhában vett részt a szomorú végítzeség-adásban. A szertartást Máday luth. lelkesz végezte.

— **Tegnap két tűzoltó** járta végig azon családokat, kik páholyt tartanak a színházban hogy előre tudhassák vajjon a mai jótékony előadásra megtartják-e? mint halljuk, a páholybérlok egytől-egyig kivették páholyaikat.

— **A városház udvarán** tegnap megint gyakorlatuk volt tűzoltóknak, ez uttal a létramá-szás és szivattyu kezelésben.

— **Tűzoltóink javára** ma kerül színre: „Egy szegény ifjú története“ című darab. E jóté-kony célú előadást ujjolag ajánljuk a n. érdemű közönség figyelmébe.

— **A torna-vivoda** épületben nagy ké-szülődés foly a szombaton megtartandó zártkörű tánczvigalomra. Mindent csinnal és szépen diszi-

tenek, hogy a közönség a tánczvigalomról szép emlékekkel távozzék.

— **A „makranczos hölgy“** tegnap előadásán a karzaton egy jól szervezett claue ré-szesítette a két főszereplőt gyakori tapsokban és kihívásban. Legalább érezhették, hogy milyen ke-serű a méltatlan elismerés.

— **Párisban** az a szokás, hogy este min-den házból a megelőző napon át összegyűlt sze-metet kidobják az utcára, honnan aztán az utca-seprők az éjen át eltakarítják. Kolozsvárt is — úgy vettük tegnap este a farkas-utczában észre — követik e mindenesetre követendő példát, de csak a szemétkidobásig, a seprés, annak nyo-ma sincs. De hisz nem is tehetünk egyszerre úgy, mint Páris, elég, ha kezdetben csak az első utánozzuk. Ez is haladás!

— **Thiers életmódja** A köztársaság el-nöke nem pipázik, nem burnotozik, nem játszik. Egy-szer mint máskor nyáiban reggel 5 órakor, téiben 6-kor hagyja el ágyát, s reggelizésig szorgalmas-an dolgozik. Déltűn dolgozással, látogatásokkal, sétával tölti idejét, estvefelé pedig rövid ideig al-szik, azután eszik, még pedig sokat. Ezután salon-jaiban mulat a nála összegyűlt társasággal, ha a megelőző napon nagy beszédet nem tartott. Ilyen-kor az éjt ében tölti, s szorgalmasan javítgatja a „Journal officiel“ kéfe lenyomatait. Az elnök Pá-rizst rendkívül szereti.

— **A „Grand kávéház“** számos lapjai közt egy bécsi orvosi közlöny is található. Ezt azért említjük meg, mert eddig ily szaklapot hiába keres-tünk kávéházainkban.

— **Fürdés decemberben.** A Kis-Sza-mos partján egy asszony, ki ruhát mosott, véletle-nül egy csomó ruhát elejtett, a víz tova ragadta s ő, hogy megmentse utánna ugrott a vízbe; azon-ban hiába furdolt meg, mert a beleejtett ruhákat nem tudta utólrni.

— **Pozsonyban** mult vasárnap második termésű körtvét árultak a piacon, és az alma is erő félben van.

— **Költséges gyászmise.** A közeleb-ből elhunyt párisi orosz nagykövet gr. Kisseleffert mult pénteken az orosz kápolnában gyászmisét tar-tottak, mely nem kevesebb mint 20,000 frankba került. A nagykövet hulláját Moskvába szállítják.

— **Ujabb vesztégzárlatot** rendelt el az olasz kormány, mint Görzből írják, a Magyar-országból jövő portekák ellen a határnál. Ez eljárás okául azt hozzák föl, hogy Bellunóban, Pordenone-ban és Velenczében több choleraesét merült fel.

— **Jonas „Jayotte“** című operettejét a bécsi Strampfer-színházban még folyton teltház előtt adják.

— **Erdekes fogadás.** Humpolecban, mint a „Pol.“ írja, nemrég egy odaváló kelme-gyáros fogagott egyik ismerősével, hogy 12 óra alatt néhány juhot megnyr, s az így nyert gyapiu-ból egy ruhát készít. A gyáros fényesen meg nyerte a fogadást, mert már 7 1/2 óra alatt egy festett vá-nyolt kelmejű egész öltözet volt készen.

— **Az öreg Rothschild** báro nagyon goromba ember volt; különösen ha dolgozott, nem lehetett vele beszélni. Egy alkalommal tolakodó gróf hatol be dolgozó szobájába. Rothschild rá sem hederít, és tovább dolgozik. — Uram, én X. gróf vagyok, mondja a látogató. — Vegyen egy szé-keket, lett a válasz. — De uram, én X. gróf és a franciaipair vagyok. — Nohát vegyen két szé-keket, mondja ingerülten Rothschild.

— **Kimutatás.** Az ip.-kölcs. pénztár nov.

havi forgalmáról **Bevétel.** 1. Okt. haváról áthoza-tot 295 ft 65 kr. 2. 26 tagtól igtatás és könyvdij 13 ft. 3. Betételekben 17266 ft 33 kr. 4. Váltó utáni kölcsön visszafizetésbe 31865 ft. 5. 6%-lék kamatban 615 ft 40 kr. 6. 1%-lék fel és váltódíjba 107 ft 13 kr. 7. Hátralék kamatban 1 ft 1 kr. 8. Nyomatványért 25 kr. 9. Bélyegdíjban 31 ft 50 kr. Össz. 50195 ft 27 kr. **Kiadás.** 1. 140 izben kölcsön 30770 ft. 2. A tagok betételeiből visszafizetődött 16950 ft 27 kr. 3. Köl-csön utáni kamatba 186 ft 10 kr. 4. Bélyegzet váltóra 31 ft 50. 5. Nyomatványokért 18 ft. 6. Irodai személyzet díjába 50. ft 7. Pénztár maradék egyenleg 2189 ft 40 kr. Össz. 50195 ft 27 kr. A november havi forgalom teszen 98201 ft 14 krt. Kolozsvárt, November 30-án. 1872. Mamicza János pénztárnok. Krémer Ferencz elnök. Tömös-vári M. könyvvizető.

— **A dohányjüvedék** viszonyairól érde-kes kimutatást közöl a „P. N.“ E monopolium ké-pezi államjüvedelmeink egyik leggazdagabb for-rását. Eredményeinek megítésénél nem szabad azonban kizárólag a kincstár tiszta hasznánál meg-állapodnunk, hanem mérlegelnünk kell a hatást, melyet ezen egyedűrság közzgazdaságunkra, neve-zetesen a dohánytermelésre gyakorol. E hatás pe-dig most annyival inkább szem előtt tartandó, miután az egyedűrságot reformálni szándékozunk. A dohánynyal beültetett terület és a beváltott men-nyiség 1868 óta nagyon alászállt. Az említett év-ben 95,000 hold területről 864,000 mázsát, 1869-ben 58,000 holdról 263,000 mázsát, 1870-ben 75,000 holdról 735,000 ezer mázsát és 1871-ben 68,449 valósággal beültetett holdról 610.209 mázsá dohánnyt váltott be a magyar kincstár. A csökkenés még nagyobb arányokat ölt, ha e számokat a min-

denben kedvező 1867. év eredményeihez viszo-nyítjuk: ekkor ugyanis 112.089 holdnyi terület volt dohánnyal beültetve, a melyben 891,504 mázsá dohány termett. Egyébiránt ha eltekintünk az álta-lában kedvezőlen 1869-ik évtől, melyhez képest az 1870. eredmény látszólagos emelkedést mutat, a hanyatlás állandónak bizonyul és az 1867-ki 891 ezer mázsá terménynek 1871-ben 610,000 mázsára való következetes apadásban tükröződik. Ezen csökkenés különben más számeredményekben is észlelhető. Így az örökös tartományok részére eladott nyers anyag és gyártmányokért befolyt 1868-ban 6.600,000, 1869-ben 5.760,000 1870-ben 2.900,000 ft. A dohányjüvedék a mult évben 14 millió ft tiszta jüvedelmet hozott, 1870-ben 9, 1869-ben 12 és 1868-ban 13 milliót. A tiszta jüvedelemnek 1868-tól a mult évig mutat-kozó következetes apadását leginkább a gyárak-ban szükségelt nagymérvű beruházások, készlet-vásárlás és építkezések okozták. Ennek követke-zésben 1868-ban 7, 1869-ben 8 és a reá követ-kező évben 9 gyár miködött. A mult évben nem állítatott ugyan új gyár, de a fenállóknak üzleti terjedelme nagy mérvben szaporítottat. Mindezek daczára saját gyáraink nem képesek a szükségletet fedezni. 1871-ben 461 millió db sziv-var gyártatott hazánkban, 189.000 mázsá pipado-hány és 1823 mázsá burnót, és mégis külföldről be kellett hozni 43 millió db szivart és 61.720 mázsá pipadohányt. A mult évben az előzőhöz ké-pest 10 millió szivarral és 18,000 mázsá dohány-nyal több fogyasztatott el.

A „Kol. Közlöny“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten dec. 5-én d. e. 11 óra — p.
 Érk. Kolozsvárra dec. 5-én 12 óra d. e. 20 p.

Hivatalos lap egyedül Szlavy kinevez-tetését hozza Lónyay felmentésével. Hon-védelmi tárca egyelőre betöltetlenül marad, azt Lónyay János felség személyes fel-szólítására sem vállalta el. Hollánnak ke-vés kilátása van, beadta lemondását. Ghy-czy ezredet emlegetik miniszternek. Ker-kapoly miután biztosítást nyert felségtől s párt kiválóbb tagjaitól, pénzügyi terveinek ki-vihetésére lépett be ismét. Tiszta csak bud-get berekesztéseig marad. Miniszterium ma bemutatattik a háznak.

Feladatott Pesten dec. 5-én d. e. 12 óra.
 Érk. Kolozsvárra 5-én d. u. 1 ó. 20 p.

Szlavy miniszterium ma törvényhozás-nak bemutatattott; beszédében Szlavy mint sürgösen elintézendő tárgyakat, kijelölé ki-rályföld rendezését, határörvidék polgárosításnak bevezését, budgetet, köl-csönt, bankügyet és pénzügyek rendezését, mindannyit első sorban. Miniszterium zajos éljenzéssel fogadtatott.

Nemzeti színház.

Szerdán, decz. 4-én „A makranczos hölgy“ Shakespeare vigj. Egressi Gábor fordítá-sa szerint. A hiányos szerepkiosztás ma is megter-mette a maga fanyar gyümölcsseit; ha az intelligens közönség véleményét akarjuk tolmácsolni, azt kell mondanunk, végigunta az előadást. Fodor-néra (Katalin) névze ismételtelen kijelentjük, hogy másod-szerepekben van helye, de ily elsőren-dűek erejét, tehetségét felülmulják. Egressi (Pet-rouchio) ma megint visszaesett régi hibájába, a da-dogó habarásba, egyébiránt játékat tekintve az igyekezetet megtagadni nem lehet, de ma csak ennél is maradt. A többi szereplők nem rontottak, de az előadás sikeréhez sem járultak semmivel, az egy Kendi (Grumio) kivételével, ki legalább ne-hányszor megneveftette a karzatot.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Deczeuber 4-ről. 5% metaliques 66.20 5% nemzeti kölcsön 70.50. 1860-ki államköl-csön 102.80. Bankrésvények 975. Hitelrészvé-nyek 33.85. London 108.85. Ezüst 107.75 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 868 1/2. Földtehermentesítési kötvények: Magyar 795 —. Temesi 78.50. Erdélyi 77.25. Horv. Szlapon —.

Közzgazdaság.

Erdélyi boraink legujabb diadala.

Folyó év nyarán Franciaországban Lyon vá-rozában nagy nemzetközi kiállítás rendeztetett, mely május 1-től october 31-éig tartott. A nmlgu földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. minis-terium még 13.924—1871. sz. a. felhivta az „er-délyi gazdasági egylet“ figyelmét e látatra s kivált gabona- és lisztfélék, valamint borok beküldését tartá kívánatosnak. Erdély néhány ismert borte-melője, valamint az erdélyi pincze-egylet is a ma-gas felszólításnak eleget teendő, a következő bor-fajokkal gazdagították a lyoni kiállítást u. m.:

1) Az erdélyi pincze-egylet küldött:

1865-beli Tasnádi bakator	1866-beli Som
1862 „	1866 „ Traminer
1866 „	1866 „ Alex. Muscat
1866 „ Furmint	1862 „ Törökhogyi
1862 „ Küküllőmenti	1862 „ Rózsamáli
1848 „	1867 „ Traminer
1834 „	1867 „ Riesling
1862 „	1868 „ Rieszling
1868 „ Riesling	1866 „ Aszu

2) Paget János:

1868-beli Szőkefalvi asztali bor	1866 „ másfás
1866 „	1868 „ traminer
1868 „	1868 „ sauvignon
1868 „	1868 „ welsch riesling
1866 „	1866 „ leányka
1866 „	1866 „ leányka aszu
1866 „	1866 „ alexander
1866 „	1866 „ croquant
1868 „	1868 „ Gyéresi carbenet.

3) Gr. Mikó Imre:

1811-beli Preszákai szimbó	1827 „ Magyar-Herepei szimbó
1834 „ Oláh-szilvási	1846 „
1848 „	1848 „ Tasnádi bakator
1848 „	1848 „ szimbó
1862 „	1862 „ Marokházi
1866 „	1866 „ Preszákai aszu
1866 „	1866 „ Oláh-Szilvási aszu
1866 „	1866 „ Tasnádi bakator.

4) Báro Bornemisza János:

1868-beli Mácsói riesling	1868 „ Kereszturi
1868 „	1868 „ Algyógyi welsch riesling

A kellő óvatossággal csomagolt — és ben-pasteurizált — borok még f. évi martius hóba ut-nak indítottak, rendeltetésük helyére szerencse sen el is jutottak és kiállítottak, de további sorsukról mindedig mit sem hallottunk. De fáradhatatlan bortermelőink megérdemlett jutalma ha késelt is, azért nem maradt el, mint az alábbi levél — me-lyet a f. címzett ur szívességből egész terjedel-mében közlünk — bizonyítja:

Lyon, 1872. nov. 12.

Kedves Paget ur!

Kiváló örömmre és szerencsémre szolgál ön-nel tudatni, hogy a lyoni kiállításon társulatának szép bogyüjteménye a legnagyobb kitüntetést — első rendű dícsőő oklevelet — nyerte.

A boroknak minősége s kifogástalan állapota egyaránt bizonyította úgy a jeles, pinczekezelést, mint a palackkrahzás gondos kezelését és méltán lekötő a kóstoló bizottság figyelmét.

A bordeauxi szőlők borából küldött mustra is nagyon figyelemre méltó volt: minősége kitűnő, bouquet-je nagyon jó.

Fogadja azért kedves uram, — úgy saját sze-mélyét illetőleg, valamint társaival együttesen is, kikkel ezt közölni kérem — őszinte szerencsekívá-nataimat ezen ép oly szép, mint méltán megérdem-lett sikerre nézve; — fogadja végre legszívesebb és legtiszteltetlebb érzelmeim kifejezését.

E. Terrel des Chenes, s. k.

borbiraló bizottsági elnök a lyoni kiállításon 1872.

Ime egy ujabb diadala erdélyi borainknak, melyre méltó büszkeséggel utalhat a szakértő kiállító; melyből biztatást, bátorítást merithet e hon minden szőlőtermelő fia!!

De a kiküzdött fényes eredmény csak akkor lesz egész hazánkra üdvöns kiható, ha minden ví-dékre, minden fekvésre, minden talajra nézve a leg-megfelelőbb borszőlőfajokat lelkiismeretesen meg-állapítva e kitűnő minőséget a nemzetközi forgalom igényelte mennyiségben bocsáthatjuk a nagy világ-piacz rendelkezésére.

Felélős szerkesztő **Sándor János.**

NYILTTÉR.

Egy angol, francia és német nyelv-tanár.

ki az oxfordi egyetemen mint rendes tanár hosszabb ideig működött s erről kitűnő bizonyítvá-nyai vannak, kész leczkéket adni az angol, francia és német nyelvből. Tanrendszere szerint hat hó alatt bár melyik nyelven meg lehet tanulni írni, ol-vasni és beszélni.

Tanórak:

az angol nyelvből: kedd, csütörtök és szombat d. e. 10—11, d. u. 2—3 óráig;
 a franciaiból: csütörtök és szombaton d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig;
 a németből: hétfő, szerda és péntek d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig.

Hivatalnokok és egyetemi pol-gárok számára tanórak d. u. 6—7-ig.

Havonként 8 lecke 5 forint.

E felett az angol nyelvből külön tan-folyamot is nyit hétfőn, szerdán és szombaton este 7—8 óráig.

Értekezni lehet „Nemzeti szálloda“ 11. szám alatt és e lapok szerkesztőségénél. Levelek K. K. B. czim alatt.

Arlejtési hirdetés.

A főmértőségi m. kir. közmunka és közlekedési miniszteriumnak az 1872. évi november hó 7-én 17,527. szám alatt kelt rendelete folytán a kolozsvári m. kir. mérnöki hivatal kerületében eső államutakra az 1873. és 1874-ik évben szükséges fedanyag-szállítás zárt írásbeli ajánlatok mellett arlejtése 1872. év **december hó 16-án** délelőtt 10 órakor alólirt hivatali irodájában fog megtartatni.

A szállítási részletes feltételek alólirt hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt — délelőtt 8 órától, délután 2 óráig — naponta megtekinthetők.

Az arlejtést képező egység-árak, kavicstelepek, utszakaszok, az alapul vett kavicsmennyiség, — mely azonban a szükséghez képest évenként több vagy kevesebb is lehet, — az arra megállapított pénzösszeg, az alábbi kimutatásból láthatók.

A zárt írásbeli verseny-tárgyalás kavicstelepenként és utvonelonként fog megtartatni. 50 kros. bélyeggel és a szükséges 5%-os bántépénzzel ellátott, az alábbi minta szerint, minden utvonatra nézve külön szerkesztett írásbeli ajánlat, — melynek külső borítékán azonban azon utszakasznak, melyről az ajánlat szól, tisztán felírva kell lennie — 1872. év december hó 16-án délelőtt 10 óráig az alólirt hivatalhoz személyesen vagy bérmentve posta útján be-nyújtandó. A bántépénz készpénzben vagy tőzsde-árfolyam szerinti nyilvános hitel-papírosban melléklendő, vagy valamely kir. pénztár által kiállított letét-nyugta melléklésével a befizetés igazolandó.

A zárt írásbeli verseny-tárgyalásnál a legutányosabb ajánlat-tevő kötelezettsége azon perczen kezdődik, melyben az ajánlat benyújtatott. Ellenben a magas állam kötelezettsége csak is az arlejtési jegyzőkönyvnek avagy a szerződésnek a főmértőségi m. kir. közmunka és közlekedési miniszterium által történt megerősítése után jogerejű.

Minden e tárgyat illető bélyegilletéket vállalkozó köteles fedezni

Ajánlat.

(Minta.)

Alólirt ezennel nyitvanom, hogy én a kir. mérnöki hivatalnak Kolozsvárt az 1872. év november 16-án 1243. sz. a. kelt a kavics-szállítást tárgyaló arlejtési hirdetését, valamint az e tárgyat illető részletes feltételeket olvastam és megértettem, és ezen feltételek szerint kész vagyok 1873. és 1874 évben a kavics-szállítást felvállalni az alábbi kimutatás szerint mért föld szakaszra 54 köbláb tartalmú kavicsalmat

azaz (betűkkel kiírva).

A szállítási részletes feltételek pontos megtartására magam ezennel kötelezem.

E végre ide mellékelek bántépénztul

N. N. datum.

N. N.

(a czim pontos leírása szükséges.)

Kimutatás.

Államut-vonal	A fedanyag termelő helye	Mértföld szakasz		54 köbláb tartalmú kavicsalmok száma		Kikiáltási ár o. é.				Belfizetendő bantépénz
		k.	v.	Tört fed- anyag	folyó- vagy kavicsgödörből nyert fedanyag	halmionként		összesen		
						frt.	kr.	frt.	kr.	
Nagy-Várak-Kolozsvári	Körös folyónak a vaspálya által elzárt medréről	9 5/8	10 1/8	130	—	6	15	799	50	40
	Kovarc sziklabánya	10 1/8	10 6/8	120	—	3	55	426	—	21
	Gránit kőbánya	10 6/8	11 2/8	120	—	3	40	408	—	20
	Sebesvári kőbánya	11 2/8	13	540	—	6	45	3483	—	174
	Köveshegyi bazált kőbánya	13	13 7/8	220	—	7	40	1628	—	81
	duo duo	13 7/8	15 7/8	430	—	5	60	2408	—	120
	Kapusi patak I-ső szakasz	15 7/8	16	—	30	3	20	96	—	5
	„ „ II. „	16	16 2/8	—	100	3	20	320	—	16
	„ „ III. „	16 2/8	16 4/8	—	80	3	20	256	—	13
	„ „ IV. „	16 4/8	16 6/8	—	80	3	60	288	—	14
	„ „ V. „	16 6/8	17 2/8	—	260	3	60	936	—	47
	Szamos folyó I-ső szakasz	17 2/8	17 5/8	—	200	4	10	820	—	41
	„ „ II. „	17 5/8	18 1/8	—	240	3	80	912	—	46
	„ „ III. „	18 1/8	18 4/8	—	240	3	80	912	—	46
„ „ IV. „	18 4/8	18 5/8	—	60	3	80	228	—	11	
„ „ V. „	18 5/8	18 7/8	—	120	3	80	456	—	23	
„ „ VI. „	18 7/8	19 3/8	—	140	4	30	1892	—	95	
			+ 364 0							
	A Nagy-Várak-Kolozsvári államut-vonalon	9 5/8	19 3/8	1560	1850	—	—	16268	50	813
			+ 364 0							
Kolozsvári-Brassai	Szamos folyó I-ső szakasz	0	1 2/8	—	560	7	80	4368	—	218
	Túr kőbánya	1 2/8	3 1/8	525	—	9	—	4725	—	236
	Koppándi patak	3 1/8	3 5/8	150	—	6	14	921	—	46
	Sósárd telep	3 5/8	4 2/8	—	350	5	40	1890	—	95
	Aranyos folyó IV. szakasz	4 2/8	4 7/8	—	162	4	60	745	20	37
	„ „ III. „	4 7/8	5 4/8	—	150	4	10	615	—	31
	„ „ II. „	5 4/8	6 1/8	—	160	3	90	624	—	31
	Kavicsgödör Aranyos-Lónánál	6 1/8	6 4/8	—	90	3	90	351	—	18
	Kavicsgödör Gerendnél	6 4/8	6 7/8	—	120	3	80	456	—	23
		A kolozsvár-Brassai államutvonalon	0	6 7/8	675	1592	—	—	14695	20
Kolozsvár-Bukovinai	Kavicsgödör 0 1/2 mf. közt	0	0 5/8	—	400	3	90	1560	—	78
	Szamosfolyó I. szakasz	0 5/8	1	—	120	3	90	468	—	23
	Kavicsgödör 1 1/2 mf. közt	1	2	—	310	4	84	1500	40	75
	Szamosfolyó III. szakasz	2	3	—	250	6	04	1510	—	76
	„ „ IV. „	3	3 4/8	—	150	6	—	900	—	45
	„ „ V. „	3 4/8	4 2/8	—	210	5	02	1054	20	53
	„ „ IV. „	4 2/8	5 3/8	—	310	5	25	1627	50	81
	A Kolozsvár-Bukovinai államut- utan	0	5 3/8	—	1750	—	—	8620	10	431
Torda-N-Szebeni	Kavicsgödör 4 5/8 mf. közt	4 1/8 + 367 0	5 5/8	—	455	6	50	2957	50	148
	Marosfolyó Veresmartnál	5 5/8	7 1/8	—	610	7	40	4514	—	226
	A Torda-Nagyszebeni államut- vonalon	4 1/8 + 367 0	7 1/8	—	1065	—	—	7471	50	374

Kolozsvárt, 1872. év november hó 16-án.

A m. k. mérnöki hivataltól.

My. Gáman János örökösénél Kolozsvárt.

Hirdetmény.

A m. k. nagymértőségi pénzügyminiszterium f. é. november hó 20-n 59,517 sz. a. kelt meghagyása folytán, az alólirt m. k. dohánygyári igazgatóság által az 1873-ik évben szükségeltető

1450 d. 7" széles 3/4" vastag és 2° hosszú lágy deszka.
1400 d. 8" „ 3/4" „ 2° hosszú lágy deszka.
1300 d. 9" „ 3/4" „ 2° „ lágy deszka.
1300 d. 10" „ 3/4" „ 2° „ lágy deszka.
275 d. 13" „ 1" „ 2° „ lágy deszka.
275 d. 11" „ 1 1/2" „ 2° „ lágy deszka.

továbbá 190 öl 3 láb hosszú kemény és 150 öl 3 láb hosszú lágy tűzifa szállítására nézve ezzel versenytárgyalás irat ki, melyhez írásbeli, 50 kros. bélyeggel és a 10% biztosíték letételéről szóló pénztári nyugtával ellátott és lepecsételt ajánlatok a kolozsvári m. k. dohánygyári igazgatóságnál legfeljebb 1872 **december hó 17-én**, d. e. 11 óráig benyújtandók.

A szállítási és ajánlati feltételek a gyári irodában a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1872 december 2-án.
A m. k. dohánygyári igazgatóságtól.

(638) 3—3

Hirdetmény. (A)

A magyar kir. pénzügyminiszterium által az alattas kir. dohány gyárak számára 1873 évben szükségelt vegyreszek, gyárüzleti kellékek, u. m. szalagok, drótszegek, lepecseolaj, csontolaj, fekete spanyolviasz, asztalosenyv, és nyomtatlant papírok szállítására — ezennel versenytárgyalás hirdetik, melyhez írásbeli, a lefizetett 10% bántépénzről szóló pénztári nyugtával felszerelt, 50 kros. bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok, az illető mintákkal együtt, a pesti Ferencvárosi m. kir. dohánygyár igazgatóságánál legkésőbb 1872 **december 10-én**, déli 12 óráig benyújtandók.

A szállítandó mennyiségek és szállítási helyek a szerződési feltételekkel együtt minden m. k. dohánygyári igazgatóságnál, dohány-beváltó hivatalnál és beváltó felügyelőségénél, valamint a bécsi cs. k. dohánygyári központi igazgatóság gazdasági hivatalánál és valamennyi ausztriai cs. kir. dohánygyár és beváltó hivatalnál megtekinthetők.

Utánnymot nem díjaztatik.
Budán, 1872 november 20-án.

A m. k. pénzügyminiszteriumtól.

63,150 sz. 1872. A m. k. p. ü. mtól.
(637) 3—3

Hirdetmény. (A)

A m. k. p. ü. miniszterium részéről a m. k. dohánygyárak és beváltó hivatalok számára 1873 évben szükségelt háromnyüstös, kétnyüstös és kőcvázson, zsinégvázson, (Spagatleinwand) továbbá vastag és vékony kötelek, zsinégfonadé (Spagatgewebe) csomagoló és varó zsinég (Packel und Nähspagat) és fehérített len varró ezérna szállítására nézve ezennel versenytárgyalás irat ki, melyhez írásbeli, bélyegzett, a 10% bántépénz letételét igazoló pénztári nyugtával ellátott lepecsételt ajánlatok a pesti m. k. dohány-beváltó felügyelőségénél (sőtér 4. sz.) legfeljebb **1872 évi december 9-kén déli 12-ig** benyújtandók.

A szállító mennyiségek körülbelül a következők.

a.) 78,500 bécsi rőf 1/4 rőf szélességű háromnyüstös vázson zsákokra és ponyvákra.
a.) 4500 bécsi rőf 1/4 rőf szélességű kétnyüstös vázson ponyvákra.
b.) 43,000 bécsi rőf 1/4 rőf szélességű kőcvázson zsákokra.
c.) 27,150 bécsi rőf 27 3/4 hüvelyk szélességű kőcvázson zsákokra.
d.) 583 öl és 41 hüvelyk 9 1/2 — 18 1/2 hüvelyk szélességű zsinégvázson.
e.) 250,000 bécsi rőf 1/4 rőf szélességű kőcvázson begöngyölésre.
f.) 4600 bécsi rőf 1/4 rőf szélességű zsinégfonadék (Spagatgewebe)
g.) 60,000 darab 7 1/2 bécsi öl hosszú vastag és 10,000 darab 7 1/2 bécsi öl hosszú vékony bálkötél.
h.) 9240 drb. bécsi font varrózsinég.
i.) 7150 „ „ „ csomagoló zsinég.

varróezérna.

A szállítandó áru minősége, a dohánygyárak és beváltó hivatalok, melyekhez, mely időben és mennyiségben szállítandó, nem különben az ajánlati és szállítási feltételek egyidejűleg kiadott részletes B. hirdetményről látható, mely minden m. k. dohánygyárnál, dohány-beváltó felügyelőségénél és beváltó hivatalnál, továbbá a. cs. k. dohánygyárak és beváltó hivatalok központi igazgatóságának gazdasági hivatalánál Bécsben, végre valamennyi cs. k. ausztriai dohánygyárnál megtekinthető.

Budán 1872 nov 20-án

(Utánnymot nem díjaztatik.)

(633) 2—5

Tisztelettel van szerencsém jelenteni a n. é. t. cz. közönségnek, hogy a folyó é. **december hó 3-tól** kezdve, e főtéren a Dietrich-féle ház alatti helyiségben

szalona- és füstölt húsraktárt

nyitok, a melyben nagyban és kicsinyben vásárolhatni a következő árak mellett; u. m.

Finom kaiserfleisch fontja 48 kr.
Füstölt szalonna „ 44 kr.
Füstölt „ „ 46 kr.
Paprikás „ „ 50 kr.
Füstölt marhanyelv drb. 60 kr.
Füstölt disznó oldal fontja 40 kr.
Főtelen sonka „ 44 kr.
Főt „ „ 60 kr.
Füstölt kolbász „ 46 kr.
Szalonnaszir kupája 1 frt.
„ fontja 42 kr.
Disznófőcsajt fontja 40 kr.
Vürstli párja 6 kr.
Cervelat darabja 5 kr.

25 fontnál többet tevő vásárlásnál a fennebbi árak után 5% elengedés jár.

Vidéki megrendelések „Postai utánvét” mellett gyorsan és a legpontosabban teljesítenek.

A f. év **december 20-kától** kezdve zsirnak való vastag szalónával és hajjal is a legillendőbb ár mellett szolgál.

Kolozsvárt, november hó 1872.

Benigni Samu,
mészáros mester.

**Hűdeg lábak, halál!
Meleg lábak, élet!!!
Egészségi lábor**

A legjobb szer a lábak meleg és száraz állapotban tartására, valamint a kellemetlen szag eltávolítására.
Egy csomag ára 1 frt.

Jaques
Pesten, király-utca 20. sz.

Kőszvény és csúzos bajok
gyógyíthatók. A legjobbnak, valószínűleg egyedülnek bizonyult szer erre **dr. PATTISON** kőszvényváltója. Kézi és térdgöcsökben, tagcsuklásoknál, hálgérméz és agyék-lájdalmakban stb. Egész csomagok 70 kr., félcsomagok 40 krral o. kaphatók. **Engel J. József** gyógyszerésznél Kolozsvárt.